

הפורתח בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

Dirshu
דרשו ד' ועוזו
קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

יום רביעי י"א טבת תשפ"ג | דף היומי בבלי: נדרים עא | דף הכולל: נדרים לג.
דף היומי בהלכה: מתחילת סימן פ"ח עד אמצע סעיף א' "יש שכתבו".
מוסר: שמירת הלשון - פרק ח' 'ובאמת אנו' עד פרק ח' 'ואשא משלי'.
קנין חכמה הלימוד השבועי: ש. חשבון הנפש פ"ג 'ואם יתעסק במעשה מחובות הלבבות והאברים יחדיו' פ"ג "והעשירי
חשבון האדם"

**ביום בהיר אחד מגישה לו אשתו שקית ניילון גדולה
ומודיעה בארשת מסתורית שהכנינה לו הפתעה. מרוב
שדעתו היתה טרופה עליו, לא ידע כלל על מה היא מדברת.
הוא פותח את השקית וזו כמעט ונשמטת ממנו מרוב
התרגשות. הבילות ארוזות של דולרים המתנינו לו, בהמון...**

"גדולה הבטחה שהבטיחן השי"ת לנשים יותר מן האנשים, שקראן 'נשים שאננות ובוטחות'"

סיפורי-אמונה כדי שיעבירום לדורות הבאים.
אחד הסיפורים המופלאים ששמעתי נסוב על גדלותה של
האשה היהודיה, המוכנה להתמסר לתורת בעלה, גם אם הדבר
כרוך בקשיים מרובים, וזה שכרה הגדול.
מעשה בתלמיד חכם וירא שמים, רבי יעקב שמו, אשר פרק
מעל צוארו עול חשבונות רבים שביקשו בני אדם, השליך על ד'
יהו, ועשה כל ימיו ויללותיו קודש לתורה ולעבודת-שמים.
מטופל היה במשפחה וילדים, וביתו ריקם ומנוגב מכל מחיה.
הרעב והמחסור תושבים קבועים במעונו - ודו"ק היטב: לא
אורחים כי אם תושבים קבועים.
ר' יעקב אינו שת לבו לכל המצב העגום הזה, כי-אם בתורה
הקדושה ובעבודת ד' חפצו.

הרב משה מיכאל צורן, עורך ספריו של מרן הגר"י זילברשטיין שליט"א
'זבולון לחוף ימים ישכון'
על הפסוק 'זבולון לחוף ימים ישכון' (מ"ט י"ג) כתב הספורנו:
'...כי אמנם אי אפשר לעסוק בתורה מבלי שישגי האדם קודם
די מחסורו, כאמרם אם אין קמח אין תורה, וכשיסייע האחד את
חבירו להמציאו די מחסורו כדי שיעסוק בתורה, כמו שאמרו
בזבולן, הנה עבודת הא-ל יתברך בהשתדלות העוסק בתורה,
תהיה מיוחסת לשניהם. וזאת היתה כוונת התורה במתנות כהונה
ולויה, שיסייע כל העם לתופשי התורה שהם הכהנים והלויים,
כאמרו יורו משפטך ליעקב, ויזכו כלם לחיי עולם, כאמרם כל
ישראל יש להם חלק לעוה"ב.'

והנה, זו זכותה גם של האשה בסייעה לבעלה ובניה בלימוד
התורה, שהיא נוטלת בזה את חלקה ושותפתה בתורה. ועד כדי
כך גדולה זכותה זו, שגדולה הבטחה שהבטיחן השי"ת, יותר מן
האנשים, שקראן 'נשים שאננות ובוטחות' (ברכות, דף י"ז עמוד
א').

את הסיפור דלהלן שמעתי בילדותי - סיפר מרן הגר"י
זילברשטיין - בעיר טבריה, מחסידי סלונים, והוא מופיע גם בספר
'סוד שיח חסידים' של הרב אהרן סורסקי. בטבריה של התקופה
ההיא, היו מגדולי התורה כמו רבי מוטליה סלונים, רבי ישראל
איסר, ואחרים, שלבד מגדלותם וצדקתם, היו נוהגים לספר לקהל

נקפו שנים. הילדים בבית גדלו. הבנות הגיעו לפרקן. יש כבר
ליתן את הדעת כיצד ומהיכן יקח לספק עבורן נדוניא ופרנסת
נשואין.
כפעם-בפעם מזכירה לו זוגתו הצדקת את הענין. במיוחד
כשהוא נוסע אל רבו, הרבי מלכוביטש.. אך כשר' יעקב מגיע
ללכוביטש, ללכוביטש של מעלה, הריהו שוכח לגמרי מעולם
ומלואו. אינו זוכר כלל ענינים מסוג זה.

השלימה עם העובדה שאינו נוסע, וקיוותה כמוהו לישועה מן השמים שתבוא בקרוב.

אחרי זמן, באחד הלילות, ור' יעקב ער, לא פסיק פומיה מגירסא, נשמע לפתע קול דפיקות בדלת.

כשפתח, עמד לפניו קצין-צבא, אדם קשיש לפי מראהו, שפנה אליו באמירה: "דבר-סתר לי אליך". הלה, איש חיל מנעוריו, סיפר לו שהינו אדם בודד ללא משפחה, אשר פרנסתו מצויה לו מקופת הצבא, ואינו זקוק למקור מחיה אחר.

אפס במרוצת עשרות השנים ששירת בצבא, הצטבר אצלו אוצר שלם של חסכוניות. האוצר הזה מכיל הרבה מטבעות כסף וזהב, ובכל פעם שיצא למלחמה עם הגייסות נהג לקחת עמו את אוצרו זה אל החזית.

והנה גם היום הוא נקרא להתייצב במערכה, כי פרצו קרבות אש, והגדוד שלו חונה כאן בקירבת מקום, אך הפעם משום-מה עלה בדעתו שמוטב יהיה אם ישאיר את אוצרו במקום-מבטחים. ממה נפשך, חשב לעצמו, אם אשוב חי משדה המערכה, ישוב אלי גם אוצרי, ואם חלילה אמות במלחמה - מדוע שיפול אוצרי לידים של האויב, או במקרה הטוב, לחיילים הנבערים שתחת פיקודיו!

כאן הוסיף הקצין ואמר לר' יעקב: "מכיון שראיתי יהודי מדיד שינה בלילה ועוסק בלימודים, הבינתי שהינך איש רוחני, איש קדוש, ולבי רוחש לך אמון... אפקיד, לכן, בידך את אוצרי על מנת שתחזיריה לי בשובי הביתה, ואם לא אחזור מוטב בעיני שאתה תשתמש בו לצרכיך מאשר ישתמשו בו אחרים..."

משחלפו חדשים רבים, ולא קיבל מאותו קצין שום אות וסימן חיים, ולאחר שתרועות המלחמה נדמו מכבר, התלבט ר' יעקב כיצד עליו לנהוג באוצר זה.

מול סבירות גבוהה שהקצין אינו בחיים, ניקר עדיין בלבו חשש, שמא בכל זאת יבוא ביום מן הימים. מה עושים?

יצא, לכן, ללעכוויטש כדי לדרוש אלקים. ויהי ברגע שדרכו רגליו על מפתן חדרו של הרבי, בטרם פצה את פיו, הקביל הסבא קדישא את פניו בצהלה רבתי, ויאמר אליו: כן, כן. אכן, ר' יעקב, יש לך א-ל חי וקיים, אשר לו הכסף והזהב, ואשר מתאוה מאד להשפיע לך רוב טובה... האוצר נמצא כבר ברשותך..."

הלך העולה מסיפור זה, סיכם בתמצית ראש החבראי, עולה בקנה אחד עם דבריו הקצרים של רבי אהרן הגדול מקרלין ז"ע, ששמעוהו פעם אומר: "כל זמן שהבורא ית"ש חי וקיים אין לי מה לדאוג".

ובלי כל ספק, אם אשתו של ר' יעקב לא היתה מוסרת את עצמה לתורתו של בעלה, כפי שכתב הספורנו על פסוקנו, והיתה מתעקשת שייסע אל הרבי, לא היו זוכים בני הזוג הללו למה שזכו.

לימים אמרה לו האשה, הרי יש לי אח המתגורר הרחק מפה, אולי תקום ותיסע אליו לבקש שיעזור לנו, כפי שכתוב "ומבשרך לא תתעלם".

השתמט ר' יעקב ולא מיהר למלא את בקשתה. חשש מפני ביטול תורה ועבודה שטלטולי הדרך יגרמו לו. הלא מדובר במסע שימשך שבועות שלמים.

כשעבר זמן רב, וזוגתו אינה פוסקת מלהפציר בו, נעתר יום אחד והגיד לה שהחליט לעשות כדבריה. בכדי שיוכל לצאת לדרך, הוסיף, תזדרזי נא ותזמין עבורו עגלה וסוסים להסיעו. מיד עשתה האשה כפי שהגיד לה, וכן ארזה עבורו את חפציו בצרור לא גדול.

ויהי בבוקר: העגלון כבר עמד בחוץ, מוכן ומזומן להתחיל במסע, ור' יעקב נוטל את צורו ופונה בברכת פרידה לצאת מן הבית.

אפס, כשהגיע אל הפתח, השעין פתאום את ראשו אל המזווה ועצם את עיניו, שהה רגעים אחדים כשהוא תפוס שרעפים, ולבסוף קרא בהחלטיות: "יש להודיע לעגלון שאינני נוסע..."

מנעימת דיבורו הבינה האשה שלא יועילו שוב הפצרותיה. הוא נשאר!

פנתה, לכן, בדמעות אל המטבח, והוא שב לתלמודו. ויהי באישון לילה, כשקם ר' יעקב מעל ספריו, וקול בכיה החנוק עלה באזניו, נכנס אצלה ואמר: אל תראי אותי כאכזר, כעורב, שגורל ילדיו אינו נוגע ללב. אלא כך היה מעשה.

כשעמדתי אצל המזווה עלה פתאום ברעיוני "מה לך יעקב"?! ואמרתי לנפשי: "יענק'ל, שיש לך א-ל חי וקיים הינך מאמין? אכן, בודאי מאמין אנכי! ואם יש לך כיום את גיסק, אחיה של זוגתך, אתה יודע? העודנו חי? לא, אינני יודע! ובאמת מי יודע, הלא כבר עידן ועידינים לא שמענו ממנו!"

ושוב אמרתי בלבי: "שיש לרבש"ע די והותר לתת לך, הינך מאמין? פשיטא! הרי לו הכסף והזהב! ואם אחיה עודנו עשיר כמו שהיה אי-פעם, לא ברור לך, ומי יודע?!"

ועוד רחשתי במחשבותי: "יענק'ל, יענק'ל, שהקב"ה מתאוה וחפץ מאד לתת לך, הינך מאמין? איזו שאלה! ברי לי! ואילו האח, אפילו עודנו חי, אפילו עודנו בעושרו, מי אומר שירצה בכלל למלא את מחסורינו?!"

גמרתי, לכן, במחשבותי: אין מזניחים, את הודאי מפני הספק! הלא יש כאן שלושה דברים בטוחים: שהקב"ה חי וקיים, שיש לו לתת בשפע, ובודאי שזה רצונו - להעניק ולתת לנו.

לעומת זאת בענין האח יש שלושה ספיקות, האם האח בכלל עודנו חי, העודנו עשיר, והאם יסכים לתת - מי חלוש-שכל ויעזוב שלושה שהם בחזקת "ודאי" ויטלטל עצמו למרחקים מחמת "ספק-ספק-ספיקא"?!

וזוגתו, שהיתה גם היא אשה כשרה וחסודה, סברה וקיבלה.

הת"ח מספר שבמשך כמה שבועות הלך בפחי-נפש, וממש לא ידע לשית עצה בנפשו, כיצד תבוא הישועה שלו. 'אבל גם אם הייתי מאמץ את כל כוח הדמיון שלי, לא הייתי מסוגל לתאר מה יקרה לבסוף', הוא אומר, כששמחה ממלאת את ליבו. מה קרה? - ביום בהיר אחד מגישה לי אשתי שקית ניילון גדולה, ומודיעה לי בארשת מסתורית שהכינה לי הפתעה. מרוב שדעתו היתה טרופה עליו, לא ידע כלל על מה היא מדברת. הוא פותח את השקית וזו כמעט ונשמטת ממנו מרוב התרגשות. חבילות ארוזות של דולרים המתינו לו, בהמון. עד שהוא מתעשת, מספרת לו אשתו שאת הסכום העצום הזה חסכה במו-ידיה, כאשר מאז חתונתם לפני כ-25 שנה הקפידה לשים בצד מדי חודש סכום כסף קטן. אגורה הצטרפה לאגורה, שקל לשקל, וכך הצליחה לחסוך את הסכום הנ"ל. בשקית היו בדיוק 15,000 דולרים.

הבאנו לעיל את הספורנו המתאר את חלקו של זבולון בתורת יששכר, והוספנו שזו גם זכותה של האשה בסייעה לבעלה ובניה בלימוד התורה. והנה, כל אשה בחוכמתה ובתבונתה, יכולה בדרכים משלה לסייע לבעלה להחזיק את כלכלת ביתו ומחיתו, והיא-היא אחזקת התורה בצורה היעילה ביותר. בואו ונשמע על אשה פקחית שידעה כיצד לכלכל את ביתה ולחסוך כספים לתקופות שבהן הכסף יהיה אחד המצרכים המבוקשים ביותר. 'תוכניות חסכון' מדוברות מאוד במגזר החרדי בעת האחרונה. והנה, ת"ח אחד שהשיא את בתו, היה זקוק בדחיפות להלוואה של 15,000 דולר. 'ברור שאף גמ"ח לא היה מוכן להעניק לי הלוואה בסדר גודל שכזה, ולא ידעתי מאין יבוא עזרי', הוא אומר.

"פגשתי את אחותו שהתגוררה שבעים שנה תחת שלטון סטאלין. היא סיפרה לי שמעולם לא אכלה אוכל לא כשר, וכמעט לא היה אוכל. היא עשתה לוח שנה והייתה מודיעה את התאריכים לביכ"נ של זקנים שהיה על יד ביתם. שאלתי אותה מה היא זוכרת מאמא שלה..."

כשאמא נותנת את הלב... | הרבנית אזרחי ע"ה מספרת על מסירות הנפש של אמא ע"ה לחינוך הילדים

כשר וכמעט לא היה אוכל. היא עשתה לוח וידעה את התאריכים והייתה מודיעה לבית כנסת של זקנים שהיה על יד ביתם. "שאלתי אותה אם היא זוכרת את אמא שלה, היא הייתה בת תשע כשאמא שלה נפטרה. היא אמרה לי: אני זוכרת שהייתה אומרת: 'מה ייצא מהילדים שלי בעיירה הזו, אם הם יישארו כאן הם יהיו ח"ו 'עמי ארצים'". זה מה שהיא זכרה! אמא שלה הייתה צדקת וזכתה. גם אח של אבא היה גדול בתורה, כיהן כ"ר"מ בישיבה כאן בארץ. "אמא של אבא נפטרה באופן פתאומי לאחר מספר שנים שאבא הלך ללמוד בישיבה והם לא נפגשו יותר. היא נכנסה לבית של השכנה ואמרה לה: 'השארתי אש דולקת, תשימי לב', והוסיפה משפט שהיה כמו צוואה: 'תשמרי על הילדים שלי'. היא יצאה החוצה והתמוטטה". הרבנית מדגישה כי כמו אצל אביה מרן המשגיח זצ"ל, אשר אמו התעקשה לשולחו לישיבת סלבודקה ובשל כך צמח והתעלה, כך גם אצל יבלחט"א בעלה הגדול, מרן ראש הישיבה שליט"א. "גם בבית של ראש הישיבה, אמא שלו החליטה שהוא מוכרח ללמוד. האבא חלה ל"ע במחלת השחפת, באותה תקופה זו הייתה מחלה נוראית, החולה נאלץ לשהות בבידוד ובוודאי שלא לעבוד ולא הייתה פרנסה, הגיעו ממש לפת לחם.

בשיחה למגזין 'במה' לפני כשנתיים, סיפרה הרבנית מרת שולמית אזרחי ע"ה א"ח יבדלח"ט מרן הגרב"מ אזרחי שליט"א, ובתו של מרן המשגיח הגאון הצדיק רבי מאיר חדש זצוק"ל, על העוז והתעצמות של סבתה ע"ה, אמו של המשגיח זצוק"ל, אשר שלחה אותו בגיל כה צעיר ללמוד תורה. "הוא עוד לא היה בגיל 13, והיה צריך לנסוע את כל הדרך לבד, בין גויים, מרוסיה לליטא, והגיע למקום שאינו מכיר, לבד. ילד. אמא שלו הכינה לו חבילה של חמאה, לחם וכמה קופיקות וליוותה אותו לרכבת וזהו. היא ידעה שאולי לא תראה אותו יותר כלל, ואכן הם לא התראו שוב. "היא מאוד אהבה אותו. פחדה ואמרה: אם הם יישארו בעיירה הם יהיו 'עמי ארצים', זו עיירה של 'עמי ארצים' והילדים שלי לא יהיו 'עמי ארצים'! ולכן אני מוכרחה לשלוח אותם. שלחה אותם לסלבודקה בליטא. "איך אבא הסכים לנסוע ברכבת למעלה מעשרים שעות לבד, למקום שהוא לא מכיר? יותר מזה, הוא אף אמר לאמא שלו: 'אל תדאגי, אני אסתדר'. "פגשתי את אחותו שהתגוררה שבעים שנה תחת שלטון סטאלין. לאחר שנפלו החומות מיד נסענו לבקרה, היא כבר הייתה מאוד מבוגרת. היא סיפרה לי שמעולם לא אכלה אוכל לא

”אחר כך הילד עצמו צריך לגדול, לעמול. האמא בונה וזה משפיע על הילדים, הילדים רואים אצל האמא האם זה מכל הלב, וזה מאוד משפיע עליהם עד כדי כך שהם רוצים ומתייגעים בלימוד התורה. כל אחת יכולה להשקיע את כל רצונה ושאיפתה, מכל הלב, וכך היא תעניק לילד את התשתית הנכונה ולהתפלל שהילד ימשיך ויגדל”.

(במה' bama.org.il)

באו ידידי המשפחה ואמרו לאמא: יש לך בן שיכול לצאת לעבוד שיהיה לכם מה לאכול. האמא נעמדה כחומה זקופה ואמרה: 'הוא לא יצא לעבוד, הוא יהיה תלמיד חכם!' היא עבדה קשה ובזכות כך זכתה ב"ה. אם היא הייתה מסכימה הוא היה יוצא לעבוד ומה כבר היה יוצא, וכך בזכות התעקשותה ומסירות נפשה, זכינו וכל הדור זכה”.

”האמא נותנת את התשתית בלב”, הוסיפה הרבנית לסיום,

מפי הרב בלייך שליט"א, הנוהג לפקוד את הציזון הקדוש בכל ער"ה עבור רבים המבקשים ממנו להזכיר שמות ולהעתיר לישועה ורחמים - שמענו סיפורים נפלאים על גודל שגב המקום ועל הישועות שניתן לפעול שם. והנה סיפור טרי ממש מהשבועות האחרונים...

נוסע לדיטרויט לקרובי משפחתו. בעל החנות, מחסידי קרלין סטולין, שבביתו צאצאים בוגרים הזקוקים לישועה, ממהר לכתוב על פתק את שמות ילדיו ומבקש ממנו לסור לציזון הקדוש ולהזכירם. למעשה, היה זה ביקור בזק והלה לא הספיק להגיע לציזון. טרם נסיעתו חזרה לניו יורק, הוא העביר את הפתק והבקשה לאברך מקומי שיעשה זאת במקומו, אלא שאותו אברך איבד את הפתק... חלפו עוד כמה ימים, והאברך החליט לעשות את שליחותו. הוא פתח בסבב טלפונים עד שהצליח לאתר את היהודי שנתן לו את הפתק בבקשה שיברר לו שוב את השמות. עוד כמה טלפונים, וסוף סוף השמות הגיעו. האברך הדיטרויטאי נוסע לציזון ומתפלל עבורם. סוף דבר: שבוע שעבר נשברה צלחת בשעה טובה ומוצלחת. הבן הגדול שלהם התארס. למרבה הפלא, התברר כי למחרת היום, בו סוף סוף הגיע האברך לציזון בשליחותם, הגיעה ההצעה המיוחלת ותוך כשבוע וחצי נגמר השידוך. זכות הצדיק - שנודע במיוחד באהבת ישראל עצומה בהיותו איש חסד באופן מופלא בימים הקשים של תחילת ההתבססות של עולם התורה באמריקה - תגן עלינו, לשמוע תמיד בשורות טובות בבתי כל ישראל.

(הרב י' טוורסקי, המבשר)

ההשגחה העליונה זימנה אותנו לשבות בשבת קודש פרשת יגש בעיר דיטרויט שבמדינת מישגן, ארה"ב. מרחק כשעתיים טיסה מניו יורק. התארחנו אצל ידיד וותיק, הרב אברהם בלייך שליט"א, המכהן כרב קהילת 'בני ישראל - בית יהודה' בעיר, ומגדולי פעילי המקום בהחדרת רוח חיים של תורה וחסידות בקרב תושבי העיר. מדובר במקום של תורה ויראה, בו שוכנות כאלף וחמש מאות משפחות כ"י, כשבמרכזו מתנוססת ישיבה גדולה שוקקת חיים, לצד ישיבה קטנה חשובה, ועוד עשרות בתי כנסת שונים. אמנם, בעולם החסידות מוכרת העיר דיטרויט כמקום נודע שבו נטמן הצדיק הרה"ק רבי יעקב חיים מסטאלין קארלין זיע"א שהסתלק בדיטרויט באורח פתאומי במהלך ביקור של חיזוק ופעילות קודש במסגרת פועליו הנפלאים באותן שנים, וזכתה עיר זו להיות מקום למנוחתו עדי יבוא ינון ויחיו המתים. מפי הרב בלייך שליט"א - הנוהג לפקוד את הציזון הקדוש בכל ערב ראש חודש כשלוחם של רבים המבקשים ממנו להזכיר שמות ולהעתיר לישועה ורחמים - שמענו סיפורים נפלאים על גודל שגב המקום, שעליו אמר כבר אחיו הרה"ק רבי יוחנן מסטאלין קארלין זיע"א שאפשר לפעול שם ישועות. והנה סיפור טרי ממש מהשבועות האחרונים. בורו פארק, חנות לדברי מאפה ומגדנות. יהודי מקומי נכנס לערוך קניה ומספר כמסיח לפי תומו שהוא

077-2222-666 או *4992

קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת

"מי החתן?" - רוני מאיר. "ומה הוא עושה, אה?" - לא ענית, קור זחל בעצמותי. "הוא בן ישיבה?" שאג אבא, "תגידי את האמת!". הנהנתי. ואז, בפעם הראשונה בחיי ראיתי אש משתוללת בעיניים של אבא...

השידוך הסודי שנסגר פעמיים

יוקרתיים אחר הצהריים כך שהייתי עמוסה מבוקר עד ליל, אבל היה לי ריק ושומם וחשוך. יום אחד מצאתי את עצמי מתדפקת על דלת לא מוכרת, הדלת של משפחת לויין מקצה הרחוב. ידעתי שאמא עומדת מאחורי ואני עומדת לעשות, מה שלה לא היה אומץ.

"אני רוצה לשמור שבת, איפה אפשר ללמוד על זה?" שאלתי את האישה הנעימה שפתחה לי את הדלת. היום אני מבינה את ההלם שתקף אותה. היא התעשתה מהר מאוד, אחר כך הכניסה אותי במאור פנים לביתה הפשוט והגישה לי שתיה צוננת. היא הזכירה לי את אמא. היא ישבה והקשיבה לי ואמרה שיש לה בהחלט לאן לשלוח אותי, וחוף מזה הבית שלה פתוח בשבילי לרווחה לכל שאלה.

כשציניתי את שמי היא קפאה על מקומה.
"את הבת של רפי כהן?"
הנהנתי.

"אם לא אכפת לך, אז שאבא שלך לא יידע שאני קשורה ל...".
הפחד הבהב בעיניי.
"לזה שאני רוצה לשמור שבת? אין בעיה הוא לעולם לא יידע ואת יכולה לסמוך עלי".

"הנה מספר הסלולארי שלי", היא השפילה עיניים, "אני מצטערת שלא תוכלי לבוא אלי בגלוי, אבל אנחנו ניפגש בדרכים אחרות". היא לחצה את ידי בחום לפני שנפרדנו ואמרה: "את נערה אמיצה!". לימים ידעתי עד כמה צדקה גברת לויין.

"אבל מי הביא אותך לכל המרצים ב'ערכים', אה? מי שלח אותך לשבת שלהם? אני חייב לטפל באיש הזה" אבא שלי השתולל מזעם כששמע על הכיוון החדש שלי.
"זו היתה אמא", עניתי כשראיתי שאבא לא נרגע, לאמא - אבא כבר לא יוכל להזיק.

אבא האמין. ואני ידעתי שבאמת אמא שלחה אותי אל השבת, אל התורה ואל האור. במחשבה מפוכחת יכולתי לומר שבעצם אבא, דווקא הוא, שלח אותי אליהם. אבא הראה לי את החיים שבלי יראת אלוקים, החיים שבלי התורה, ואני לא רציתי את החיים האלו.
חיפשתי משהו אחר ומצאתי. הייתי עיקשת, לפעמים אבא

לרגע התנוודדתי על מקומי. לא מאמינה למשמע אוזניי. אבל אבא שלי נראה רציני מאוד. מה זה אומר? אני צריכה להפנות גב לאושר הכי גדול של החיים שלי?

"אביבה", אבא שלי שלח אלי מבט יצוק פלדה, "את פשוט צריכה להיזהר לא לעשות שטויות, אם נשאר לך קצת שכל בקדקוד הזה אחרי כל מה שהכניסו לך שמה".

יצאתי מהווילה המפוארת ברגלים כושלות, השמש העזה של עיר מולדתי הכתה עלי בעזות. איך אהבתי את השמש הזו פעם. איך היינו יוצאות אליה אמא ואני בעוד בוקר ונוהגות לעשות איתה תחרות. אמא עליה השלום, אהבה את השמש, את האור ואת הטוב, ואני הייתי האור והאביב של החיים המרים שלה בצלו של אבא.

הייתי הכי עשירה בכיתה. היו לי המון חברות והייתי הכי מאושרת, הכל עד שאבא בא הביתה. עד היום אין לי מושג באלו 'עסקים' עסוק אבא שלי, אני רק יודעת שכמה פעמים הצליח להתחמק בעזרת כל הקשרים שלו. אני זוכרת שאמא התחננה אליו בדמעות שילך רק ישר כי היא לא עומדת במתח, ואבא צחק על תמימותה. "רק שלא תחזרי לי בתשובה" התיז פעם כשדיברה על מונחים של צדק ויושר "רק לא זה..." מאוחר יותר הבנתי למה אבא מתכוון. הבנתי גם שאמא דווקא היתה מעוניינת להכיר יותר את אלו היהודים שומרי השבת כמו משפחת 'לויין' מקצה השכונה ו'חכם' מהרחוב שליד, משפחות עדינות וצנועות, רק שהיא מפחדת מאבא.

כך התנהלו חיי כמעט בטוב וכמעט בנעימים, עד שענן אפור אחד העיב על השמש בצהריים. אמא חלתה. לא הכרת את הצד הזה של אבא, הוא דאג לטובי הרופאים שיבקרו בביתנו והרעים עליהם בקולו. "ככה? אין לכם מה לומר? איפה אתם ואיפה הדיפלומה שלכם?" בבית חולים נתנו לה רק טיפול תומך, ואבא רתח מזעם. "היא הולכת למות, אתם לא מבינים? והיא אישה טובה. באמת טובה, תעשו משהו".

"רופאים הם רק בני אדם" לחשה לו אמא "רק הקדוש ברוך הוא יכול לרפאות אותי". בפעם הראשונה בחיים ראיתי את אבא מרכין ראשו.

אמא עזבה אותנו בפתאומיות. למרות שידענו שזה עלול לקרות, הכתה בנו המכה בהפתעה. בבת אחת הפך הבית להיות חשוך. אבא דאג למבשלת ומנקה, הוא רשם אותי לחוגים

עלו בעיניה. כשסיימה חיבקה אותי. "מזל טוב אביבה, מזל טוב, את כלה".

"ממממה? זה באמת??? אבל זה באמת יכול להיות מסוכן".
"אז תקשיבי עד הסוף יקירה. הרב הורה לסגור את השידוך בסתר, ושלא תדברי עם אביך שבוע".

היו לי המון שאלות. מה פירוש בסתר? ומה זאת אומרת לא לדבר עם אבא שבוע? לא לדבר בכלל, או רק לא לספר על השידוך? ומה יקרה אחרי שבוע, אה? ובכלל איך נתחתן פעם, הרי לא נוכל לחיות בסתר לעד?

זו היתה ההזדמנות שלי לשמוע אמונת חכמים מהי. בדיוק מה שאומר הרב, אפילו אם אמר לך על שמאל שהוא ימין או הפוך. בבת אחת התפוגג המתח האיום.

התרגשתי לשמע ברכתיו השופעות של הרב, ועוד באותו לילה ערכנו את ה'ווארט' בקול דממה דקה.

בשבוע שאחר כך התחמקתי מאבא. נתתי לו להבין שיש לי כמה קורסים לסיים וכמה מבחנים לעבור, כך שלא יהיה לי זמן לנשום. לא יודעת אם אבא האמין או לא, בכל אופן את קולו לא שמעתי באותו שבוע גורלי. אני מחכה לסיום השבוע ובטוחה שמשהו עומד לקרות. לא יתכן אחרת. הרב אמר שבוע והשבוע מאחורינו.

ליל שלישי. בבית משפחת מאיר שמחה מאופקת.
אין איש שידוע על השידוך שהסתיים, אפילו הקטנים לא. רק ההורים ושתי האחיות הבוגרות.

"אבא, בוא ניסע לכותל", מבקש רונן, "אני מרגיש שאני מתפוצץ, יש לי כל כך הרבה על מה להתפלל".
"רעיון נפלא, היכנס לרכב, אנחנו נוסעים".

הרכב עושה את דרכו אל הקיר בן האלפים. הם מגיעים ושוקעים בתפילה נלבבת, איש איש ותחנוניו, אחר כך בלב קל הם חוזרים לרכב ומתכוננים לנסיעה הארוכה.

בדרך הם שומעים שיעורי תורה וגם מדברים בלימוד, נעים ושמח ברכב, הם נוהרים שלא לדבר על השידוך הסודי, כאילו היו אוזניים לרכב. הרכב עושה את דרכו בחשיכה העוטפת את הרי יהודה. קרוב אל שער הגיא סמוך ליישוב שורש, הם מגלים רכב חונה ובן אדם בגיל העמידה שוכב מתחתיו, מגשש בקרבי.

אבא של רונן מחליט לעצור, יהודי במצוקה.
"מה העניינים חבר?"

"לא יודע, זה רכב חדש זה, והוא לא זז, כבר שעתיים אני ככה על הכביש. ואני לא מוכן לעזוב אותו אפילו לא לרגע. אין לי ספק שיגנבו אותו, ואני גם לא תופס שום גרר".

רונן חושב שהאיש מיובש, כנראה אין עליו שתיה. הוא מוציא שתיה חמה מהתרמוס שאתם וכוס קרטון חד פעמי. האיש לוגם קפה מתוק בתודה ואבא של רונן נשכב במקומו. מהר מאוד הוא מאתר את הבעיה ומזדקף.

אמר שאת העקשנות לקחתי ממנו. לאחר מאבק הוא אמר שלא אכפת לו שקצת אשמע הרצאות ב'ערכים', ושקיים כמה מצוות וזהו, לא יותר מזה.

"את שומעת אביבה? הבית הוא שלי, וכאן חיים לפי הכללים שלי, ואת לא הולכת לחזור בתשובה כאן".

המילים שלו הרגיעו אותי. לא היו לי תכניות לגור בוילה שלנו לעד.

הייתי יוצאת למדרשיה בבני ברק וחוזרת עם ערב, היו לי קשרים טובים עם המורות והיו לי כמה חברות.

הרבנית טובה לקחה עלי אפוטרופוסות וגם גברת ליון מהרחוב שליד היתה אתי בקשר. שמחתי שאבא עסוק עד למעלה מראשו, השמש חזרה לחיי.

יום אחד הוצע לי שידוך. הייתי הלומת אושר. היה זה שידוך שבחלומות הכי ורודים שלי לא הייתי מגיעה אליו. רונן מאיר, בן ישיבה עדין שתורתו אומנותו וגם הוא כמוני עבר מסלול דומה אך בשנינו אחד.

כל המשפחה איתו, היתה לו משפחה חמה ותומכת שרצתה לראות אותו מקים בית של תורה, אני הייתי המועמדת.

הרב נתן את ברכתו, הרבנית טובה בכתה אתי מרוב אושר, ומה שנשאר זה רק לסגור את השידוך ולהתחיל חיים של אושר ושמחה. יצאתי לוילה בהתרגשות, רוצה לבשר לאבא על אירוסי הקרובים.

"מי החתן?"
"רונן מאיר".
"ומה הוא עושה, אה?"

לא ענית, קור זחל בעצמותי.
"הוא בן ישיבה?" שאג אבא, "תגידי את האמת!"

הנהנתי.
בפעם הראשונה בחיי ראיתי אש משתוללת בעיניים של אבא. כלומר זו לא היתה ממש הפעם הראשונה אבל בפעם הזו היתה האש מטווחת אלי, בתו היחידה.

"השידוך הזה לא יקום ולא יהיה, שומעת? בשום פנים ואופן ושהעולם יתהפך. אם את עושה אותו אני..." ברחתי מהבית וידעתי שאני צריכה עזרה. מדובר בדיני נפשות.

התקשרתי לגברת ליון, והיא נתנה לי את המספר של אחד הרבנים החשובים, התיישבתי בספסל מרוחק מן הבית והתקשרתי. כששמעתי את קולו החם של הרב פרצתי בבכי. לקח לי כמה דקות ארוכות כדי להתאושש וכדי להסביר את עצמי.

הרב שתק. הקו דמם ולרגע חשבתי שהוא קרס. אבל לא, הנה שמעתי כחכוך קל.

"זה לא פשוט השאלה שלך, אני מפנה אותה לגדול הדור בדחיפות".

נסעתי לביתה של הרבנית טובה ושם ציפינו במתח לתשובה. כעבור שעתיים התקבלה התשובה. חשתי שאין בי כוח נפשי לשמוע אותה, והרבנית טובה שמעה בשבילי. פניה האירו ודמעות

רפי כהן מחבק את החתן שלו חיבוק אמיץ עד שרונן כמעט אינו נושם. אחר כך הוא מצלצל בסלולארי לבתו היחידה. "אביבה?" השאגה שלו מגיעה עד שער הגיא, "לכי חפשי לך איזו מגדניה שעוד פתוחה ותקני בורקס, רוגעלך, עוגות ויטרניה וכל מה שצריך ובואי מהר לבית, מהר מהר!".

--- ככה עמדתי נטועה עם הסלולארי ביד מול הקול השופע של אבא, קול שלא הכרתי.

"אנחנו סוגרים את השידוך עם החתן הכי מיוחד בעולם, רונן מאיר, אז אני מזמין אותך ל... איך אומרים את זה? 'וורט' שלך. והוא יהיה בבית, שלנו. מה, לא מגיע לי קצת נחת, אביבה?"

עוד יישמע בהרי יהודה - - - בדיוק שבוע אחרי. בדיוק כדברי הרב.

(אמונה שלמה, שידוכין ונישואין - מאת ר' צבי נקר)

"הרכב בסדר אדוני, סע לשלום".

אבל האיש לא נוסע. הוא מביט מבולבל באב ובבן וקולו מצטרד.

"אני מוכרח לומר לכם ת'אמת, אני שונא חרדים. שונא, שונא!!! אבל אתם משהו אחר, אתם. שעתיים אני ככה שוכב ואף אחד לא עצר לי... אתם אנשים נפלאים", הם לוחצים ידיים והאיש מוסיף: "יש לי בת שרצתה לסגור שידוך עם חרדי אחד ואני לא נתתי לה".

האוויר מתחשמל.

"איך קוראים לה?"

"אביבה. אביבה כהן, למה, מה קרה? למה אתם ככה עומדים המומים?"

"כי אני רונן מאיר..."

סבתא הבינה כי היא חייבת להתעשת ולעשות מעשה. היא השתחלה דרך החלון פנימה לתוך היקב, וראתה את השודד מניף בשנית את הגרזן, חיפשה אחר דבר מה כדי לעצור אותו, אך לא מצאה כלום. לפתע נזכרה...

רבה של מגדל העמק, הגאון הרב יצחק דוד גרוסמן שליט"א, על כוחה של עניית 'אמן'

שודד שארב לטרברג פרץ את דלת היקב ועשה שמות בתוכו. היא שמעה קולות גונחים של בעל המקום, והבינה כי הוא שרוי במצוקה. הקולות השקטים הונמכו באחת, כששודד הדרכים הרים את הגרזן מעל טרברג כמאיים להורגו.

ואז, באותו רגע, קרא ר' מרדכי שמעון את הפסוק "שמע ישראל, ה' אלוקינו ה' אחד", וקיבל על עצמו ייחוד ה' וקידוש שמו. סבתא עמדה מצונפת ורועדת מתחת לחלון הידוע, מקום שבו עמדה בכל יום, והתבוננה אחר הנעשה בדריכות.

אבא, ראש הישיבה, רבי ישראל גרוסמן זצ"ל, היה מעודד ומשבח את אמא ע"ה, שהמשיכה בדרכי אימה הגדולה לחזק את עניית ה'אמן', והיה מרבה לצטט ולהביא לכך סימוכין מדברי תורה ומפי ספרים וסופרים.

על הפסוק בפרשתנו, פרשת ויחי, שקרא יעקב לבניו: "האספו ואגידה לכם את אשר יקרא אתכם באחרית הימים" - אומרים חז"ל (פסחים נו, א), כי באותה שעה ביקש יעקב לגלות לבניו את קץ הימים, אבל "נסתלקה ממנו שכינה והתחיל אומר דברים אחרים".

מוסיפים חז"ל ואומרים, כי באותה שעה חלשה דעתו של יעקב שמא אין מיטתו שלמה. נענו בניו ואמרו לו: "שמע ישראל, ה' אלוקינו ה' אחד" - "כשם שאין בלבך אלא אחד, כך אין בלבנו

"האספו ואגידה לכם את אשר יקרא אתכם באחרית הימים" (בראשית, מט, א)

ר' מרדכי שמעון טרברג היה איש ישר וירא אלוקים. בכל בוקר, לפני לכתו לבית הכנסת ב'מאה שערים', היה נכנס חרש ליקב המפורסם שלו, ששכן ברחוב 'חיי אדם', ושר בדד את שירת הבורא במתיקות ונעימות. היה מזמר את ברכות השחר וקריאת שמע, מניח את תפיליו ופוסע לבית הכנסת.

מול בית היקב, בשכונת בתי ויטנברג, התגוררה סבתא, הרבנית הצדקנית ליבא גוטפרב ע"ה. היא היתה בעלת חסד וגבאית צדקה בירושלים, ונודעה בכינוייה "ליבא די גבאי'טע" - ליבא הגבאית.

בכל בוקר היתה סבתא משכימה קום, ועוד לפני עלות השחר שמה פעמיה אל עבר היקב. שם, מבעד לחלון, היתה מקשיבה לברכותיו של טרברג ועונה 'אמן' אחר ברכותיו. משם היתה ממשיכה לעזרת הנשים בבית הכנסת, ועומדת שעות ארוכות על רגליה, עונה 'אמן' אחר כל ברכה, ובייחוד 'אמן' יהא שמא רבא' בכוונה ובקול רם.

בכל בוקר היתה עושה את המסלול הזה, אולם באותו בוקר קמה בתחושה לא טובה... משהו בתוכה בישר לה רעות. היא נחפזה לצאת מהבית, עושה דרכה לכיוון היקב, עדיין נועלת לרגליה את כפכפי העץ, ושביס שינה לראשה. כה נסערת היתה, שלא בזבזה רגע מזמנה.

ואז, מול היקב המפורסם, היא הבחינה במחזה בלתי שגרתי:

נפשי. כשיהודי מוסר נפשו עבור הקב"ה, וביותר כשאומר "אמן" היא שמיה רבא" ומגדיל שמו בעולם, שוב אין לצרות אפשרות לצאת מגנזי המלך, שהרי מפי עליון לא תצא הרעות. רק כשיש בלבול והסתר בעולם, מוכרח, כביכול, הקב"ה לגלות שכינתו, ולכן מעניק ייסורים וצרות, אך כאשר יהודים מכירים בו וממליכים את שמו, נותרות הצרות גנוזות.

"זה כוחה של 'אמן', זה כוחו של יהא שמיה רבא", היה אומר אבא ומזרז אותנו, בניו, להמשיך בדרכן של אמא וסבתא.

בעוד סבתא עומדת מתחת לחלון, הבינה כי היא חייבת להתעשת ולעשות מעשה. היא עצמה עיניה והשתחלה דרך החלון פנימה לתוך היקב. היא ראתה את השודד מניף בשנית את הגרון, ומאיים להרוג את בעל היקב, חיפשה אחר דבר מה כדי לעצור אותו, אך לא מצאה כלום.

לפתע נזכרה סבתא כי כפכפי העץ עדיין לרגליה. היא התכופפה, נטלה כפכף מרגלה ותקעה אותו בחוזקה בעורפו של השודד האלים. הלה הסתובב לאחור, מבולבל, וסבתא ניצלה את ההזדמנות וצעקה: "אדון ספרברג, אנטלויף (ברח לך!)"

וכך, בעוד השודד שוכב על הרצפה כואב וגונח, ברח בעל היקב, וברחה גם סבתא לכיוון בית הכנסת. ספרברג עלה לתורה ובירך בשם ומלכות "הגומל", וסבתא ע"ה, עומדת בעזרת הנשים, מחתה דמעה מעיניה וענתה "אמן" בקול רם. גם היא ידעה: הכול בזכות ה"אמן"!!!

(מתוך הספר 'אור השבת')

אלא אחד". באותה שעה פתח יעקב אבינו ואמר: "ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד". התרגום הירושלמי מוסר את הדברים באריכות יתר, ומביא כי יעקב ענה להם: "יהא שמיה רבא מברך לעלמי עלמין", ומפרשים כי זהו תרגום ל"ברוך שם כבוד מלכותו". כשחז"ל משבחים (שבת קיט, ב) את העונה "אמן" היא שמיה רבא", הם אומרים כי "קורעים לו גזר דינו", וביתר אריכות כתוב בפסיקתא (מובא בתוספות שם, ד"ה כל) "כשישראל נכנסים לבתי כנסיות ואומרים יהא שמיה רבא בקול רם, מבטלים גזירות קשות". למדנו מכך, כי בכוחה של עניית "אמן", ובעיקר "יהא שמיה רבא" לבטל גזירות קשות ורעות. וכל כך למה? מה יש ב"אמן" עד כדי כך שאמרו חכמינו כי "גדול העונה יותר מן המברך"?

והיה אבא זצ"ל מראה לנו, בניו, את מדרש היכלות רבתי (פרק ו אות ג) ומדקדק במילותיו:

"אמר רבי ישמעאל, סח לי שר הפנים: 'ידידי, שב בחיקי ואגיד לך מה תהא על ישראל'. ישבתי בחיקו והיה מסתכל בי ובכה, והיו הדמעות נופלות מעיניו ונופלות על פניי.

"אמרתי לו: 'הדר זיו מרום, למה תבכה?' אמר לי: 'ידידי, בוא ואכניסך ואודיעך מה גנוז לישראל עם קדוש'. תפשני והכניסני בחדרי חדרים ולגנזי ולאוצרות של הפנקסים, ופתח והראני כמה צרות כתובות, צרורות משונות זו מזו. אמרתי לו: 'הללו למי?', אמר לי: 'לישראל'. אמרתי לו: 'ויכולין לעמוד בהם?...' אמר לי: 'בכל יום מתחדשות צרות רבות עליהם מאלה, וכשנכנסים לבתי כנסיות ועונין 'אמן' יהא שמיה רבא', אין אנו מניחים אותם לצאת מחדרי חדרים"...

והיה מבאר לאמא ואומר, כי אמן זה ראשי תיבות : אני מוסר

* תוכנית יומית מענייני דיומא

בהגשת הרב אברהם פוקס

* מידע כולל לנבחני דרשו על מועדי

המבחנים מסלולי הלימוד ועוד

* שיעורים על הדף היומי

הירושלמי בעברית ובאידיש

* שיעורי משנה ברורה לפי

סדר דף היומי בהלכה

* שיעורים על הדף היומי ועל כל

הש"ס ממבחר מגידי השיעורים

* שיעורים מבוארים בעיון לביאורי

תוס' על פי סדר הדף היומי

הכל במקום אחד

קו השיעורים של 'דרשו' 4992* או 077-2222-666

נדרים דף עא

במה הסכים ה'אהבת ישראל' מוויז'ניץ 'להיכשל'?

ואפילו מאה פעמים

ישראל חינו, מאשר פעם אחת בשנת ישראל חינו. ולאחד ששאלו פעם, הלא אמרו חז"ל (פסחים מט ע"ב), שעם הארץ, מותר לשנוא אותו, השיב לו: "קדש עצמך במותר לך"... החידוש באהבתו של האי סבא קדישא, שאהב לא רק אהבת חינו, אלא גם אהבה תחת שנואה. במיוחד התבלט הדבר כאשר התיישב בגראסווארדיין, עיר "אשכנזית" ורחוקה מן חסידות, ורבים היו שם מתנגדיו. אך הוא, בחכמתו ובתבונתו ובאהבת ישראל שלו שלא ידעה גבולות הפך את אויביו לאוהביו. כאשר סיפר לו אחד הצדיקים שסובל הוא צרות מאנשים בעירו, אמר לו: "עשו כפי שעשיתי אני בגראסווארדיין, אהבתי כל כך את מתנגדי, עד שגם הם החלו לאהוב אותי".

(בדידי הוה עובדא)

ידוע היתה במדה זו הרה"צ בעל אהבת ישראל מוויז'ניץ זצ"ל, ובהקדמתו לספרו כותבים בניו הגדולים, בזה"ל: "מצאנו לנכון לקרוא את ספרו בשם "אהבת ישראל", כי הוא מתאים לבחינתו של האי סבא קדישא, שהיה אוהב כל אחד מישראל בכל לבו ונפשו. וזאת הרגיש ביותר מי שזכה לראות ולשמוע ברכתו, ברכת 'חיים מתוקים עליך' (א זיס לעבן אויף דיר), שהיתה רגילה על לשונו הטהור".

אחד הצדיקים ראה פעם את האהבת ישראל כשהוא מחבק ומנשק יהודי פשוט ומגושם, תמה הצדיק ההוא ושאל אותו על כך. האהבת ישראל לא הבין שאלתו, ואמר: "שנאת חינו מבין העולם ואהבת חינו לא?". ומפורסם הוא מאמרו: "מוטב שאכשל מאה פעמים באהבת

לפתוח את היום בטוב...

הצטרף אלינו וקבל את המייל היומי של 'דרשו'
'הפוח בכל יום' לתיבת המייל שלך

סיפורים • חיזוקים • הלכה יומית • כתבות וראיונות • פרשת שבוע

להצטרפות נא שלחו מייל לכתובת

dirshu@dirshu.co.il

מה הן המעלות שיש בהקפדה על 'טבילת עזרא'?

ברבות הימים ביטלו תקנה זו, מסיבות שונות, אך היו שהמשיכו לקיימה. ובימינו, שהמקוואות מצויים וזמינים בכל מקום, ראוי מאוד לקיים את התקנה כבראשונה; ויש מפוסקי זמננו שכתב, כי בימינו אין סיבה להקל בדבר. ומעלות רבות יש בטבילה זו, והיא מסוגלת לקבלת התפילה, לחיזוק הזכרון בתורה, ול'השגות' גבוהות.

[שו"ע פח, א, ומשנ"ב ג-ד; בו"מ דרשו, 1]

מן התורה מותר לאדם שנטמא בכל טומאה שהיא לקרוא קריאת שמע, להתפלל וללמוד תורה, בעודו בטומאתו, ואף ליבעל קרי'. אולם, עזרא הסופר תיקן שבעל קרי לא יקרא קריאת שמע, לא יתפלל, ולא ילמד תורה, עד שיטבול בארבעים סאה (כ"ג-0.332 0.574 מ"ק, לשיטות השונות) מים המכונסים בקרקע. טבילה זו מכונה 'טבילת עזרא', ולא נדרשים לה מי גשמים כמו ב'מקוה' המטהר מטומאה דאורייתא, אלא די במים שאובים.

אימתי אסורה 'טבילת עזרא'?

באותו היום, ואף אם דרכו להקפיד מאוד על קיום טבילה זו. ואסור לבטל את מצות קריאת שמע בזמנה, או תפילה בזמנה, לצורך טבילת עזרא. ויתכן, כי אף אין לבטל תפילה בציבור לצורך טבילה זו, שהרי התפילה בציבור חובה היא, והטבילה אינה חובה; ויש שהורה, כי מי שאין דרכו לטבול, לא ידחה את התפילה בציבור מפני הטבילה.

[משנ"ב פח, ב; בו"מ דרשו, 2, 4, 5, 7]

כאמור, 'טבילת עזרא' בזמן הזה, אינה חובה, אלא מנהג רצוי מאוד. ונחלקו הפוסקים, אם הטבילה מותרת בשבת וביום טוב, ופשט המנהג להתיר זאת למי שנטמא בשבת וביום טוב עצמם. וכן מותרת טבילה זו ב'תשעת הימים', בהם נהגו בני אשכנז שלא לרחוץ אף במים קרים; וההיתר הוא אף למי שבדרך כלל אינו מקפיד לקיים טבילה זו, ויש שאסרו זאת למי שאין דרכו לקיים טבילה זו. וביום הכיפורים, אסורה הטבילה אף למי שנטמא

האם ניתן לקיים את טהרת 'תשעה קבין' באמצעות מקלחת?

ונחלקו הפוסקים, אם ניתן לקיים את טהרת 'תשעה קבין' באמצעות מקלחת: יש שהקלו בדבר; יש שהחמירו בדבר, משום שהמים היוצאים מהמקלחת 'מחוברים' למים שבקרקע, ואין זה נחשב כמעשה שפיכה של מים שאובים; ויש שהקלו רק באופן שזרם המים יוצא דרך נקב אחד בלבד. ויש מהמקלים שהורה, כי פתיחת ברז המקלחת תעשה רק לאחר שהאדם ניצב תחתיו.

[שו"ע פח, א, ומשנ"ב ד; בו"מ דרשו, 10-11]

מי שאינו יכול לטבול 'טבילת עזרא', או שהטבילה קשה עליו - יכול להיטהר בשפיכת תשעה 'קבין' (כ"ג-12.44 ליטר, לשיטות השונות) מים על גופו, בשפיכה רצופה, מתוך שלושה כלים לכל היותר; בזרם היורד בקו ישר מעל ראשו לעבר גופו, כאשר הוא עומד זקוף וידי מונחות ברפיון כנגד לבו. ולמרות שנדרשת שפיכה ישירה לעבר הגוף, אין צורך שהמים יגיעו לכל המקומות שבגופו.

* כלי זכוכית או מתכת המיועד להכלת צואה ו'מי רגלים', בשעה שהוא נקי ולא נודף ממנו ריח רע, לא חלים עליו דיני ההרחקה לפני העיסוק בדברי קדושה.
* הנמצא בחדר שיש בו דבר מיאוס שאסור לעסוק בדברי קדושה בסביבתו, ובינו לבין האדם מפרידה מחיצה בגובה עשרה טפחים וברוחב ארבעה טפחים - אם מדובר בדבר מיאוס שאיסורו מדרבנן, מותר לו לעסוק בדברי קדושה מול המחיצה, ובתנאי שאינו רואה את דבר המיאוס.
* 'הגעלה' מועילה לכלי מתכות, עץ ואבן, אך אינה מועילה לכלי חרס. וכלי זכוכית - לדעת השולחן ערוך, כשרים גם ללא הגעלה, ודי בניקוים בלבד; ולדעת הרמ"א, דינם ככלי חרס.

מה שלמדנו לפני מאה ימים:

מדוע יכול גר צדק לומר בתפילה "אלקי אבותינו"?

לאברהם אבינו עליו השלום, שנאמר עליו בתורה: "אב המון גוים ונתתיך", ולימד את אמונת השי"ת לכל האומות.
ובניגוד לגר צדק, שנחשב כתינוק שנולד, ורשאי לשמש כש"ץ; ישראל שהורתו ולידתו שלא בקדושה, דהיינו בעבירה, כגון ממזר, או 'חלל' שנולד מפסולי כהונה - נחלקו הפוסקים אם ניתן למנותו לש"ץ.
[שו"ע נג, יז, ומשנ"ב מט רנ; בו"מ דרשו, 56 ו-58, וראה שם, 57]

בימי הראשונים, היו שמנעו מגרי צדק לשמש כשליחי ציבור בתפילות שיש בהן חזרת הש"ץ, משום שלדעתם, אין הגר רשאי לומר בתפילה "אלקי אבותינו"; ובתפילתו כיחיד, עליו לומר "אלקי אבות ישראל". ודבריהם נדחו על ידי גדולי הראשונים, אשר לדעתם רשאי הגר לומר בין "אלקי אבותינו", וכן לומר בברכת המזון "על שהנחלת לאבותינו", כאשר הכוונה היא

לפתוח את היום בטוב...

הצטרף אלינו וקבל את המייל היומי של 'דרשו'
'הפותח בכל יום' לתיבת המייל שלך

סיפורים • חיזוקים • הלכה יומית • כתבות וראיונות • פרשת שבוע

להצטרפות נא שלחו מייל לכתובת

dirshu@dirshu.co.il